

KLIMATSKE PROMJENE, ENERGIJA I OKOLIŠ

UPRAVLJANJE OTPADOM I ZAGAĐENJE RIJEČNIH TOKOVA RADOM RUDNIKA

Studija slučaja u općini Sanski Most

Amela Jusufović
Decembar 2024.

Upravljanje otpadom definisano Odlukom o komunalnom redu Općine Sanski Most povjereno je Javnom komunalnom preduzeću „Sana“ d.o.o. Sanski Most, s nadležnostima za prikupljanje, odvoz i deponovanje otpada, te selektiranje otpada.

Odlukom Općinskog vijeća Sanski Most data je saglasnost o dodjeli koncesije Privrednom društvu „Lager“ d.o.o. Posušje, striktno vezana za eksploataciju mineralnih sirovina mrkog uglja na ležištu „Zlauše“ Kamengrad, općina Sanski Most.

KLIMATSKE PROMJENE, ENERGIJA I OKOLIŠ

UPRAVLJANJE OTPADOM I ZAGAĐENJE RIJEČNIH TOKOVA RADOM RUDNIKA

Studija slučaja u općini Sanski Most

Amela Jusufović

Decembar 2024.

Publikacija nastala kao rezultat saradnje
sa Forum lijeve inicijative

Sadržaj

1	Upravljanje otpadom u općini Sanski Most	2
	Postojeće stanje upravljanja otpadom u općini Sanski Most	2
	Analiza problema	3
	Prijedlog mjera i rješenja	3
2	Problem zagađenja rijeke Blihe i uzurpiranje okolnih privatnih parcela od strane RMU „Kamengrad“ kompanije „Lager“ d.o.o. Posušje u općini Sanski Most	6
	Postojeće stanje i status Rudnika mrkog uglja „Kamengrad“ Sanski Most	6
	Analiza problema	7
	Prijedlog mjera i rješenja	7

1.

UPRAVLJANJE OTPADOM U OPĆINI SANSKI MOST

POSTOJEĆE STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM U OPĆINI SANSKI MOST

Upravljanje otpadom definisano Odlukom o komunalnom redu Općine Sanski Most povjereno je Javnom komunalnom preduzeću „Sana“ d.o.o. Sanski Most, s nadležnostima za prikupljanje, odvoz i deponovanje otpada, zatim selektiranje otpada, uređenje i održavanje javnih površina i puteva, održavanje parkinga i groblja, kao i rad kafilerijske/veterinarske djelatnosti uklanjanja pasa s ulica općine.

Broj posuda za sakupljanje komunalnog otpada govori o kapacitetima komunalnih preduzeća da zbrinu svu količinu proizvedenog otpada. Mali broj posuda direktno utiče na slabu pokrivenost i povećanje transportnih troškova jer se pojačava dinamika odvoza. JKP „Sana“ raspolaže brojem od 100 posuda/kontejnera tipske veličine 1 m³ i 5 kamiona autosmečara.

Usklađivanje kapaciteta za sakupljanje otpada i efikasnosti transporta jedan je od prioriteta efikasnog integralnog sistema upravljanja otpadom. Odvoz i prikupljanje miješanog komunalnog otpada odvija se na sedmičnom nivou. Prikupljanje i odvoz kabastog otpada vrši se dva (2) puta godišnje: u jesen i proljeće, o čemu se građani obavještavaju putem sredstava javnog informisanja. Raspoloživi vozni park je raspoređen po dijelovima općine i, na osnovu toga, otpad se prikuplja od ponedjeljka do petka. Ukupna količina prikupljenog otpada za 2023. godinu iznosila je 8.400 t.

Vrste i kataloške oznake otpada kojim upravlja JKP „Sana“ su:

- 20 03 01 miješani komunalni otpad;
- 15 01 02 PET ambalaža;
- 20 03 07 kabasti otpad.

Primarna selekcija otpada u općini Sanski Most se ne realizuje, nego se navodi da se na odlagališnoj plohi deponije Sanska brda razdvaja PET ambalaža i upućuje operaterima.

Godišnja količina prikupljenog kabastog otpada iznosi 150 t i on se ne obrađuje, nego trajno deponuje.

Otpad s područja Sanskog Mosta se odlaže na odlagalište otpada/deponiju Sanska brda.

Deponija se nalazi pored asfaltnog puta Sanski Most – Darbar. Udaljena je od grada cca 2 km.

Veličina deponije je dužine cca 350 m, a širina cca 70 m. Rasprostire se na površini od 26.800 m².

Podijeljena je u tri cjeline:

I cjelina: cca 9.300 m² u fazi sanacije i obrasla travom i žbunjem;

II cjelina: cca 6.700 m² također popunjena i u fazi mirovanja;

III cjelina: cca 10.800 m² u aktivnoj upotrebi.

Duž cijelog asfaltnog puta deponija je ograđena betonskim stubovima i pletenom žicom s dvjema velikim kapijama i videonadzorom. Na glavnoj kapiji smještena je kućica za smještaj fizičkog obezbjeđenja gdje se nalaze i kontejneri ekootpada. Prema procjeni iz Plana prilagođavanja od **2013.** godine na deponiju je odloženo cca 282.000 t komunalnog otpada.

Prosječna odložena količina komunalnog otpada koja se odloži na godišnjem nivou na deponiji je cca 8.146 t, pa je na deponiji odloženo cca 355.314 t.

Popunjenost sadašnje lokacije odlaganja komunalnog otpada tj. općinske deponije je pri kraju s ovim količinama odlaganja komunalnog otpada (uz ovako male količine selektiranja korisnih komponenti). Maksimalni procijenjeni vijek ove deponije je nekoliko godina, što znači da se mora pod hitno tražiti nova povoljna lokacija ili eventualno dokup susjednih parcela radi proširenja zone deponovanja komunalnog otpada.

Plan prilagođavanja upravljanja otpadom za deponiju komunalnog otpada uradila je u januaru 2013. godine „Enova“ d.o.o. Sarajevo.

Za deponiju Sanska brda izdana su sljedeća rješenja:

- Rješenje o odobravanju Plana prilagođavanja br. UP-I 05/2-23-11-78-1/12 od 5. 2. 2013. god., od strane FMOiT-a;

- Rješenje – okolinska dozvola za sanaciju postojeće deponije od strane FMOiT-a koja je istekla i podnesen je zahtjev za novu okolinsku dozvolu.

Deponija ima urbanističku saglasnost.

Na teritoriji općine Sanski Most ima 10 prijavljenih i registrovanih divljih deponija i to: Jelašinovci, Miljevci, MZ „Grad“ – lijeva i desna obala, Skucani Vakuf, Zenkovići, Kisak, u Trnovi (put prema Usorcima), Tramošnja, Dabar i jedna divlja deponija iznad deponije komunalnog otpada Sanska brda.

ANALIZA PROBLEMA

- JKP „Sana“ Sanski Most, preduzeće kojem je povjerenno upravljanje otpadom u Sanskom Mostu, nalazi se u stečaju te mu je onemogućen razvoj u pravcu povećanja kapaciteta, infrastrukture i strateških opredjeljenja s ciljem efikasnog i održivog upravljanja otpadom.
- Finansiranje sistema prikupljanja i eventualne obrade otpada ne vrši se ni s jednog nivoa vlasti nego je prepušteno JKP „Sana“ Sanski Most na samostalno upravljanje.
- Primarna selekcija miješanog komunalnog otpada na izvoru (u domaćinstvima) ne postoji, niti postoje reciklažna dvorišta za prikupljanje odvojenih frakcija otpada i njegove obrade. Sav prikupljeni otpad se odvozi na općinsku deponiju i zatrpava.
- Općinska deponija Sanska brda posjeduje samo urbanističku saglasnost, bez pratećih okolinskih i vodnih akata. Ona je nesanitarnog karaktera što podrazumijeva neadekvatno upravljanje nezbrinutim procjedinim vodama s deponije koje ugrožavaju okoliš i stanovništvo u neposrednoj blizini deponije. Njen vijek je ograničen, a posljednja mjerenja rađena su 2013. godine prilikom izrade Plana prilagođavanja upravljanja otpadom.

PRIJEDLOG MJERA I RJEŠENJA

Rješavanje statusa JKP „Sana“ Sanski Most

Od marta 2015. godine ovo preduzeće se nalazi u stečajnom postupku te je potrebno razmotriti potrebne mjere preuzimanja dijela obaveza od strane osnivača (općine) i racionalizirati poslovanje kako bi se stvorili uslovi za ponovno funkcionisanje preduzeća. Neosnovano je očekivati od preduzeća u stečaju da preuzme odgovornost upravljanja otpadom i izgradi održiv sistem koji će trajati i omogućiti rješavanje ovog kompleksnog problema.

Također potrebno je da **Općinsko vijeće Sanski Most** **prioritetno usvoji plan upravljanja otpadom za Općinu Sanski Most** u kojem bi se predvidjele konkretne mjere i aktivnosti za održivo funkcionisanje sistema prikupljanja i upravljanja otpadom, uz ostvarivanje novih vrijednosti: nabavku opreme iz trećih razvojnih fondova i osnaživanje kadrovskih pojačanja unutar preduzeća.

Planom upravljanja otpadom određivali bi se ciljevi upravljanja otpadom u skladu s ukupnim privrednim, društvenim i kulturnim razvojem na tom području. To bi bio provedbeni planski dokument koji bi definisao uslove neophodne za planiranje upravljanja otpadom na području općine. Izrada plana upravljanja otpadom je zakonska obaveza i na osnovu njega će se planirati aktivnosti i ulaganja sa ciljem pronalaženja najboljih opcija za upravljanje otpadom. Plan bi trebao dati pregled ekonomskih i investicijskih zahtjeva koji se postavljaju pred sektor upravljanja otpadom, te načine finansiranja sistema upravljanja otpadom (sakupljanje, razdvajanje i tretman pojedinih vrsta otpada). Osim identificiranja vrsta i količina otpada, plan upravljanja otpadom bi trebao analizirati i načine njihovog upravljanja te predviđati potrebne kapacitete sistema za sakupljanje i tretman otpada. Osnovni cilj izrade plana upravljanja otpadom je pregled vrsta (tokova) otpada i opcija tretmana otpada.

Jedna od budućih mjera bi trebala biti i formiranje multidisciplinarnе općinske komisije nadležne za nadzor rada stečajnog upravnika/stečajnog odbora, ukoliko ne postoji, kako bi se odredili vremenski okviri za prevazilaženje problema i rokova za određene i usvojene mjere.

Finansiranje sistema upravljanja otpadom

Nabavka infrastrukture preduzeća, opreme, posuda, vozila i angažman dodatnih djelatnika treba biti, za početak, finansirana stalnim budžetskim kodom općinskog budžeta kao mjera podrške nabavci posuda ili izgradnje reciklažnih dvorišta, zatim podrškom Vlade USK-a budžetskom stavkom ili projektima nadležnog ministarstva uz podršku nadležnih općinskih službi. Sredstva koja su potencijalno dostupna za razvoj ove oblasti su sredstva međunarodnih donatora: Fonda za zaštitu okoliša, federalnog ministarstva nadležnog za upravljanje otpadom i na koncu eventualnih evropskih fondova (UNDP, EBRD) ili projekata prekogranične saradnje (IPA). Također, važno je razmotriti mogućnost saradnje s općinama u blizini i raditi na projektima iz oblasti upravljanja otpadom (Bosanka Krupa, Ključ, Bihać). Ovi procesi zahtijevaju kapacitiranje u smislu projektnog tima ili grupe koja bi kontinuirano radila na ovim poslovima.

Primarna selekcija miješanog komunalnog otpada na izvoru

Primarna selekcija otpada je prvi korak u efikasnom upravljanju otpadom i podrazumijeva odvojeno sakupljanje suhih frakcija otpada na izvoru – u domaćinstvima, privredi i institucijama/ustanovama.

Plan upravljanja otpadom Općine Sanski Most bi trebao da reguliše i usmjeri nabavku infrastrukture (vreće, posude ili dvorišta) za odvojeno sakupljanje otpada koji se dalje distribuira prema operaterima u otkup i time stvara dodatnu vrijednost i ostvaruje značajna finansijska sredstva.

S obzirom na to da je u sistem prikupljanja otpada uključeno skoro 10.000 korisnika iz domaćinstava i privrede, potrebno je napraviti finansijski plan ulaganja u infrastrukturu

Fotografija 1.
Primarna selekcija otpada u gradu Tuzli

Izvor: Facebook stranica Centra za selekciju komunalnog otpada JKP Komunalac Tuzla

Fotografija 2.
Reciklažno dvorište KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo

Izvor: Facebook stranica KJKP Rad d.o.o. Sarajevo

i djelovati fazno, počevši od privrednih subjekata, potom domaćinstava u užem jezgru, te, na koncu, u udaljenim dijelovima općine. Izradom akcionog plana formiranja mreže primarne selekcije komunalnog otpada na području općine Sanski Most, omogućava se djelovanje u etapama, u skladu s raspoloživim finansijskim mogućnostima i ljudskim kapacitetima za realizaciju ovog plana.

Reciklažna dvorišta na području užeg jezgra grada je potrebno opremiti i opremom za baliranje sirovina (papira, kartona, plastike svih vrsta) kako bi se proces olakšao i bio efikasan.

Ostatak miješanog komunalnog otpada koji se ne može reciklirati, uputiti na deponovanje na općinskoj ili nekoj bližoj deponiji, u slučaju da općinska deponija Sanska brda ne bude dostupna.

Obrada kabastog/glomaznog otpada podrazumijeva njegovo rastavljanje i korištenje korisnih komponenata (metal, drvo, plastika), a ostatak se trajno deponuje. Otpadne gume je potrebno razdvojiti i uputiti prema operaterima za njihovo propisno zbrinjavanje.

Sve mjere nabavke, distribucije, obrade i ponovnog korištenja komponenti otpada, s finansijskim i vremenskim odredbama, će biti sadržane u planu upravljanja otpadom Općine Sanski Most.

Nesanitarna deponija Sanska brda

Postojeća i aktuelna deponija Sanska brda se koristi po principu nesanitarnog odlaganja, s planiranjem miješanog i

neopasnog otpada građevinskom mašinom/buldožerom uz minimalnu selekciju PET ambalaže na samom tijelu deponije. Postojeća deponija nema potrebne dozvole i ugrožava okoliš u kojem se nalazi.

Potrebne mjere za odlagalište Sanska brda su:

- izrada projektnog zadatka sanacije deponije do konačnog zatvaranja;
- izrada idejnog projekta sanacije i rekultivacije deponije do konačnog zatvaranja;
- izrada glavnog projekta sanacije i rekultivacije deponije uz izradu dinamičkog plana ulaganja u cilju smanjenja štetnih emisija s deponije;
- ishodovanje vodne dozvole za sanaciju deponije od strane AVP „Sava“;
- izrada građevinskog projekta sanacije i rekultivacije deponije do konačnog zatvaranja;
- izgradnja potrebnih elemenata i provođenje mjera iz dinamičkog plana ulaganja s propisanim monitoringom do konačnog zatvaranja deponije.

Za potrebne procese, koji će trajati i do nekoliko godina, potrebno je uložiti značajna sredstva u potrebnu dokumentaciju (prema nezvaničnoj procjeni do 50.000 KM) i u realizaciju mjera i građevinske radove (finansijsku projekciju će odrediti glavni projekat; procjena do nekoliko miliona KM).

2.

PROBLEM ZAGAĐENJA RIJEKE BLIHE I UZURPIRANJE OKOLNIH PRIVATNIH PARCELA OD STRANE RMU „KAMENGRAD“ KOMPANIJE „LAGER“ D.O.O. POSUŠJE U OPĆINI SANSKI MOST

POSTOJEĆE STANJE I STATUS RUDNIKA MRKOG UGLJA „KAMENGRAD“ SANSKI MOST

Prva organizovana eksploatacija uglja na području današnje općine Sanski Most započela je davne 1920. godine na lokalitetu sanskog sela Suhače koje se nalazi neposredno u blizini sela Donjeg Kamengrada. Poslije II svjetskog rata glavna i jedina eksploatacija uglja počinje se vršiti na lokalitetu Gornjeg Kamengrada, jamskim (podzemnim) kopom u jami Fajtovci.

Značajnija istraživanja nalazišta uglja na području kamengradskog bazena objavio je 60-ih godina Institut iz Zagreba i u prvoj polovini 80-ih „Geoinžinjering“ iz Sarajeva. Procijenjene zalihe uglja u kamengradskom bazenu kreću se oko 400 miliona tona uglja, dok se ispitane zalihe kreću oko 120 miliona tona uglja. Krajem 80-ih i početkom 90-ih zbog ekonomske krize u državi i pogoršane situacije, počinje i stagnacija proizvodnje RMU „Kamengrad“ praćena štrajkovima radnika.

U poratnom periodu poslije agresije, RMU „Kamengrad“ bez većih ulaganja i bez zainteresovanosti viših nivoa vlasti, nije bio u mogućnosti da pokrene značajniju proizvodnju i da se značajnije pojavi na tržištu kao privredni subjekt.

Rudnik „Kamengrad“, koji je 2002. godine prodan javnim upisom dionica, je jedini privatizirani rudnik u BiH. Privatizaciju je realizirala Agencija za privatizaciju USK-a, a 33% državnog kapitala Rudnika od 8,7 miliona KM, u drugom krugu, kupilo je 25 dioničara. Preostalih 67% vrijednosti Rudnika ili 17,8 miliona KM za dionice je u trećem javnom pozivu kupilo 43 dioničara. Nakon privatizacije, RMU „Kamengrad“ počinje djelovati kao rudnik „Kamengrad“ d. d., te ne dolazi do značajnije proizvodnje i iskopavanja na površinskom kopu. U periodu nakon 2010. godine rudnik „Kamengrad“ d. d. za iskop i odvoz jalovine i uglja angažuje preduzeće „Lager“ d.o.o. Posušje, nakon čega i nastaju problemi između ova dva privredna subjekta.

Rješenjem Općinskog suda Sanski Most iz januara 2015. godine, otvoren je stečajni postupak nad imovinom Rudnika mrkog uglja „Kamengrad“ d. d. U stečajnom postupku kao povjerilac svoja potraživanja ima i Općina Sanski Most koja ima i predstavnika u Odboru povjerilaca. Prema izvjavama i medijskim pisanjima, potraživanja Općine Sanski Most iznose 1,3 miliona KM.

Odlukom Općinskog vijeća Sanski Most data je saglasnost o dodjeli koncesije Privrednom društvu „Lager“ d.o.o. Posušje, striktno vezana za eksploataciju mineralnih sirovina mrkog uglja na ležištu „Zlauše“ Kamengrad, općina Sanski Most. U Odluci, osim „Zlauša“, ne spominju se drugi lokaliteti, eksploataciona polja i ležišta uglja, dok se na terenu utvrdilo da se eksploatacija vrši i na lokalitetima i ležištima kao što su „Martin“ i „Majdankići“, a da za ista nije data saglasnost za eksploataciju u Odluci Općinskog vijeća. Odluka Općinskog vijeća ne tretira ni izgradnju termoelektrane Kamengrad, dok u članu 10. Koncesionog ugovora stoji: „Ugovorene strane su saglasne da će zajedno s Općinom Sanski Most zajednički tražiti strateškog partnera za finansiranje i izgradnju Termoelektrane Kamengrad na području općine Sanski Mosti i da će zajednički raditi na

Fotografija 3.
Eksploataciono polje RMU „Kamengrad“ – „Lager“ d.o.o. Posušje

Izvor: Facebook grupa Život na uglju – NE eksploataciji koja život ugrožava

pribavljanju potrebnih dozvola za gradnju iste". Nije jasno ni to da se Ugovorom o koncesiji kojim se daje koncesija na eksploataciju uglja, tretira pitanje koje je samo po sebi druga vrsta poslova i pitanje je drugih pregovora i radnji.

Medijska pisanja, sudski postupci i negativna dešavanja na terenu pokrenula su i građane na djelovanje, a posebno građane na terenu u neposrednoj blizini rudnika koji su direktno pogođeni eksploatacijom uglja. Značajniji organizovani otpor građana počeo se dešavati 2021. godine kada počinje i intenzivnija eksploatacija uglja koja, pored izuzimanja zemljišta, utiče i na širenje prašine, buke, zagađenje zraka, a posebno zagađenje rijeke Blihe i pomor ribe u rijeci. U ljeto 2021. godine Centar za životnu sredinu iz Banje Luke u saradnji s mještanima okolnih sela, među kojima posebno mještanima Gorice, Naprelja i Udruženjem žena „Bliha“ Fajtovci, snima i dokumentarni film „Bliha i njeni ljudi“.

Važan dio priče o nejasnim prenosima nadležnosti, odnosno dozvola za eksploataciju veže se za Rješenje kojim je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije Mostar, broj: UP/I 06-18-564/15-2 od 19. 5. 2016. godine, kojim je data saglasnost za prenos odobrenja (dozvole) na Privredno društvo „Lager“ d.o.o. Posušje za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu Zlauše – Fajtovci – Gornji Kamengrad iz rješenja Republičkog komiteta za energetiku i industriju Sarajevo, UP/I broj: 06-310-723/85 od 15. 12. 1985. godine, UP/I broj: 06-310-876/83 od 24. 10. 1983. godine i UP/I broj: 06-310-137/83 od 6. 6. 1985. godine izdata Radnoj organizaciji Rudnik mrkog uglja „Kamengrad“ Sanski Most. Ministarstvo je spomenutim Rješenjem dalo saglasnost za prenos odobrenja (dozvole) za eksploataciju mineralnih sirovina (mrkog uglja), a da nije pribavilo saglasnost pravnog lica koje je imalo to pravo, u ovom slučaju RMU „Kamengrad“ d. d. Protiv ovakvog Rješenja tužbom je pokrenut upravni spor.

ANALIZA PROBLEMA

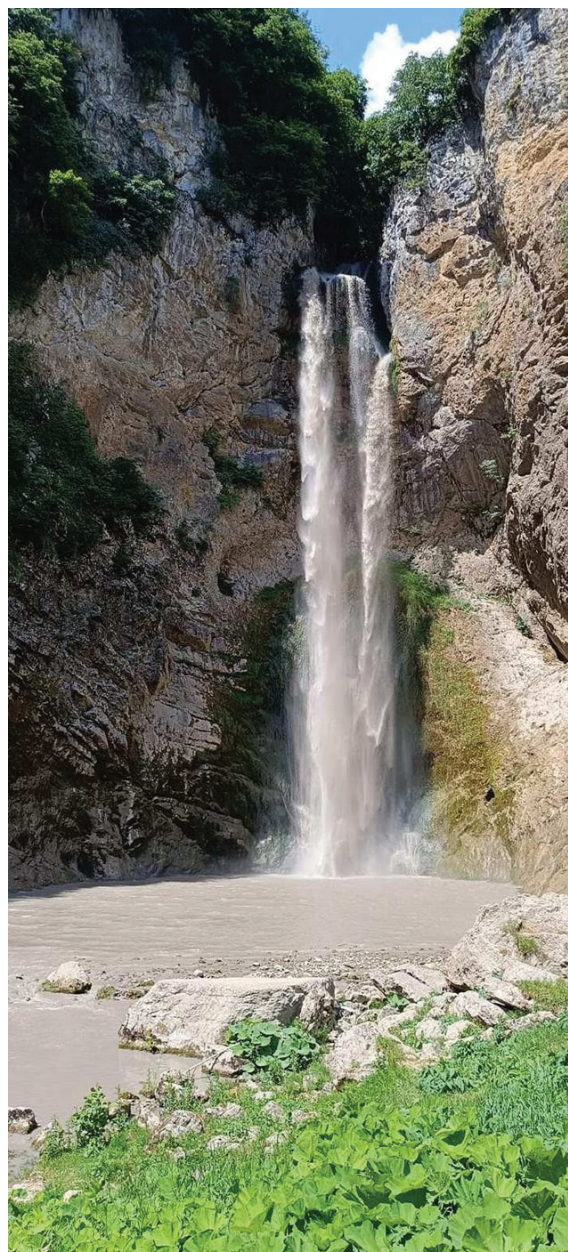
- Nerazjašnjen status dozvole za eksploataciju mineralne sirovine – mrkog uglja firme „Lager“ d.o.o. Posušje jer je isti proces sproveden bez saglasnosti ranijeg vlasnika rudnika „Kamengrad“. Slučaj je preuzeo i Vrhovni sud Federacije BiH.
- Rad Rudnika mrkog uglja „Kamengrad“ kompanije „Lager“ d.o.o. Posušje je bez važeće okolinske dozvole, kao i bez važeće vodne dozvole neophodne za rad rudnika.
- Fizičko i hemijsko zagađenje rijeke Blihe koje direktno ugrožava i lokalitet vodopada Bliha, turističkog bisera USK-a i spomenika prirode BiH.

PRIJEDLOG MJERA I RJEŠENJA

Nerazjašnjen status dozvole za eksploataciju mineralne sirovine

Na osnovu spornog prenosa tehničkih detalja dozvole bivšeg Rudnika mrkog uglja „Kamengrad“ na kompaniju „Lager“ d.o.o. Posušje, predlaže se poduzimanje aktivnosti prikupljanja ažuriranih informacija i primjeraka dozvola od strane nadležnog ministarstva, odnosno Federalnog ministarstva industrije, energetike i rudarstva. Konkretni korak jeste putem organa Općinskog vijeća i Skupštine USK-a tražiti izjašnjenje spomenutog ministarstva o Dozvoli za eksploataciju i propisanim uslovima za eksploataciju uključujući tehničke

Fotografija 4.
Vodopad rijeke Blihe u toku zagađenja

Izvor: Facebook grupa Život na uglju – NE eksploataciji koja život ugrožava

propise (eksploatacionu nišu, njene granice, tehničke uslove rada i rekultivacije i propisane rokove) i izvještaj o praćenju rada i stepena eksploatacije RMU „Kamengrad“. Nadalje, inicirati sastanak predstavnika lokalnih donosioca odluka i građana s predstavnicima Federalnog ministarstva industrije, energije i rudarstva radi rješavanja problema rada RMU „Kamengrad“ s hitno potrebnim poduzimanjem mjera na rekultivaciji eksploatacijskih parcela rudnika „Kamengrad“.

Važeće dozvole

RMU „Kamengrad“ radi i obavlja djelatnost bez važećih dozvola, odnosno bez važeće okolinske i vodne dozvole koje propisuju mjere i aktivnosti na sprečavanju štetnih emisija u zrak, tlo i vodu. Zakon o rudarstvu (član 38) propisuje obavezu ishodovanja okolinske dozvole za pogone dok se vodna dozvola ishoduje od strane Agencije za vodno područje rijeke Save prema Zakonu o vodama FBiH (član 109). Mogućnošću prijave inspekcijskim službama, odnosno Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, vijećnici OV i građani mogu zahtijevati od nadležnih da utvrde stepen nezakonitosti rada i poduzmu mjere za rješavanje istih.

Zagađenje rijeke Blihe

Rijeka Bliha sa svojim vodopadom visine 56 metara predstavlja turističku atrakciju BiH, posebno USK-a i općine Sanski Most gdje je u 2023. godini u Turističkoj zajednici Sanski Most zabilježeno preko 50.000 posjeta ovoj lokaciji. Uvidom u popis zaštićenih područja u FBiH, utvrđeno je da ovaj vodopad ne podliježe formalnoj zaštiti te se predlaže da se hitno podnese zahtjev Federalnom ministarstvu okoliša i turizma i Vladi FBiH da ovaj lokalitet i kanjon rijeke Blihe proglasi spomenikom prirode (III kategorija zaštite prema Zakonu o zaštiti prirode FBiH) te time spriječi njegovu trajnu devastacija ugroženu radom RMU „Kamengrad“.

Također, ukoliko bi RMU ishodovao vodni akt i poduzeo sve mjere sprečavanja emisija otpadnih voda iz rudnika i eksploatacionog polja (tehnoški postupci obrade i monitoring), time bi rijeka Bliha bila znatno manje kontaminirana otpadnim vodama rudnika i jalovine.

Sve aktivnosti obavezno plasirati u javnost uz poželjnu saradnju s građanima koji rade na istim aktivnostima.

O AUTORICI

Amela Jusufović rođena je u Tuzli 1987. godine gdje je i završila Srednju medicinsku školu, a potom Odsjek za biologiju na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Tuzli. Diplomirala je na temu „Biodiverzitet epilitičkih zajednica krenona planine Konjuh“ na predmetu Zaštita biotičkih sistema. Stručno usavršavanje završila je u JU Muzej istočne Bosne Tuzla na poziciji kustosice/biologinje. Od 2017. godine zaposlena je u Javnom komunalnom preduzeću „Komunalac“ d.o.o. Tuzla na poziciji stručne saradnice u Postrojenju za selekciju komunalnog otpada, a trenutno radi kao rukovoditeljica radne jedinice Deponovanje i odlaganje čvrstog otpada (na gradskoj deponiji Desetine Tuzla), gdje u okviru radnih aktivnosti radi na procesu primarne selekcije komunalnog otpada na teritoriji grada Tuzle, upravljanju otpadom na odlagalištu i njegovom sanitarnom zbrinjavanju, zatim na aktivnostima mikrobiološkog tretmana otpadnih voda i kompostiranju zelenog/biootpada s javnih površina grada Tuzle. Studentica je drugog ciklusa studija na Prirodno-matematičkom fakultetu Tuzla na Odsjeku za biologiju, usmjerenje Ekomonitoring i bioindikacija voda. Kao stručna saradnica od 2021. godine angažovana je na realizaciji nastave za studente I ciklusa studija na PMF-u Univerziteta u Tuzli iz naučne oblasti ekologije.

IMPRESSUM

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) | Ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Odgovorna osoba: Sarah Hees-Kalyani
Tel.: +387 33 722 010
Fax: +387 33 613 505
E-mail: bih@fes.de
bosnia-and-herzegovina.fes.de
DTP: Filip Andronik

Publikaciju možete naručiti preko e-maila: bih@fes.de

Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-Ebert-Stiftung. Friedrich-Ebert-Stiftung ne garantuje za tačnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

UPRAVLJANJE OTPADOM I ZAGAĐENJE RIJEČNIH TOKOVA RADOM RUDNIKA Studija slučaja u općini Sanski Most

Upravljanje otpadom definisano Odlukom o komunalnom redu Općine Sanski Most povjereno je Javnom komunalnom preduzeću „Sana“ d.o.o. Sanski Most, s nadležnostima za prikupljanje, odvoz i deponovanje otpada, te selektiranje otpada.

Odlukom Općinskog vijeća Sanski Most data je saglasnost o dodjeli koncesije Privrednom društvu „Lager“ d.o.o. Posušje, striktno vezana za eksploataciju mineralnih sirovina mrkog uglja na ležištu „Zlauše“ Kamengrad, općina Sanski Most.

Rijeka Bliha sa svojim vodopadom visine 56 metara predstavlja turističku atrakciju BiH, posebno USK-a i općine Sanski Most gdje je u 2023. godini u Turističkoj zajednici Sanski Most zabilježeno preko 50.000 posjeta ovoj lokaciji.

Više informacija o ovoj temi pronađite na:
bosnia-and-herzegovina.fes.de